

Odpovědnost advokáta za škodu, způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie

Za situace, kdy pochybení advokáta spočívá v nepodání dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, musí být předběžně posouzen výsledek dovolacího řízení a případného řízení následujícího po zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí. Tomu nebrání ani skutečnost, že o dovolání, podanému proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu, přísluší rozhodovat výlučně dovolacímu soudu; zde nejde o dovolací přezkum, jehož předpokladem je právě podané dovolání, nýbrž o řešení předběžné otázky v rámci sporu o náhradu škody proti advokátovi.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 4495/2007, ze dne 16.10.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně PhDr. L. R., proti žalovanému JUDr. J. B., advokátovi, o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 23 C 55/2005, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2007, č.j. 35 Co 550/2006-126, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2007, č.j. 35 Co 550/2006-126, se v měnícím výroku, jímž bylo rozhodnuto o platební povinnosti žalovaného v částce 583.899,50 Kč s 2 % úrokem z prodlení od 25. 6. 2005 do zaplacení, a ve výroku o nákladech řízení zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se domáhala náhrady škody ve výši 810.180,10 Kč s příslušenstvím, kterou jí měl způsobit žalovaný jako advokát při zastupování v soudním sporu s leasingovou společností Š. s.r.o. tím, že v rozporu s příslibem daným žalobkyni nepodal dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2004, č.j. 17 Co 273/2004-115 (dále též jen „předmětné rozhodnutí“), kterým bylo (ve spojení s rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 2. 3. 2004, č.j. 31 C 199/2001-97) žalobkyni (v uvedeném řízení vystupující jako žalovaná) uloženo zaplatit Š. s.r.o. pohledávku ve výši 348.222,83 Kč s příslušenstvím a náklady řízení ve výši 138.575,- Kč.

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 31. 3. 2006, č.j. 23 C 55/2005-98, řízení co do částky 220.180,10 Kč zastavil z důvodu částečného zpětvzetí žaloby, žalobu co do 590.000,- Kč s příslušenstvím zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Vyšel ze zjištění, že žalovaný na základě smlouvy o poskytování právních služeb uzavřené podle § 724 a násl. občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) zastupoval žalobkyni v soudním sporu se Š. s.r.o. a jako její zástupce měl mimo jiné podat dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byla (ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně) zavázána k uhrazení pohledávky Š. s.r.o. a nákladů řízení, a to spolu s návrhem na odklad vykonatelnosti předmětného rozhodnutí. Žalovaný však lhůtu pro podání dovolání zmeškal, o čemž žalobkyni telefonicky uvědomil. Po nařízení exekuce k vymožení pohledávky oprávněné Š. s.r.o. žalobkyně na základě dohody o úhradě dluhu zaplatila oprávněné 575.000,- Kč a soudní exekutorce poukázala na náklady exekuce 15.000,- Kč. Soud dospěl k závěru, že žalovaný tím, že přes výslovný pokyn své klientky (žalobkyně) nepodal v její věci dovolání, jednal v rozporu s ustanovením § 16 odst. 1 a 2 zákona č. [85/1996](#) Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), neboť porušil svoji povinnost chránit a prosazovat zájmy klienta, zejména pak využívat k jejich ochraně a prosazování všechny zákonné prostředky. Žalobkyni vznikla skutečná škoda, neboť

zaplacením částky 575.000,- Kč se její majetek zmenšil. Mezi protiprávním jednáním žalovaného a vznikem škody žalobkyni by byla dána příčinná souvislost tehdy, jestliže by dovolací soud na základě podaného dovolání [přípustného podle § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.] rozhodnutí nalézacích soudů zrušil se závazným právním názorem, v jehož důsledku by žaloba byla v následném řízení pravomocně zamítnuta. Obvodní soud však odmítl řešit tuto otázku jako otázku předběžnou, jelikož nelze předvídat, jak by v dané věci Nejvyšší soud o podaném dovolání rozhodl, a současně její (opětovné) posouzení by ve své podstatě bylo přezkoumáním správnosti již pravomocného rozsudku. Případné opačné posouzení otázky pasivní věcné legitimace žalobkyně v předešlém sporu by tak bylo v rozporu se závěry vyslovenými v předmětném rozhodnutí, což „z hlediska právní jistoty účastníků“ nelze připustit. Pro případ, že by závěr o nemožnosti „přezkumu“ uvedeného rozhodnutí nebyl správný, soud prvního stupně se zabýval i věcnou správností v něm vyjádřených závěrů. Byla-li leasingová smlouva mezi Š. s.r.o. a žalobkyní podepsána dne 13. 8. 1998 synem žalobkyně M. R. jako jejím zmocněncem, aniž měl plnou moc k tomuto úkonu, jednal syn žalobkyně jako nezmocněný jednatel ve smyslu § 33 odst. 2 obč. zák. Následné udělení plné moci žalobkyni dne 14. 8. 1998, opravňující M. R. k uzavření leasingové smlouvy a k převzetí vozidla, odvolací soud pokládal za dodatečné schválení právního úkonu žalobkyní bez zbytečného odkladu, jež mělo za následek, že žalobkyně byla z leasingové smlouvy nadále sama zavázána. Z tohoto důvodu je předmětné rozhodnutí správné a jelikož ob stojí i z pohledu judikatury dovolacího soudu (soud prvního stupně konkrétně poukázal na rozsudek ze dne 4. 12. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1134/2000), nelze očekávat, že by dovolací soud dovolání vyhověl a že by v následném řízení bylo rozhodnuto ve prospěch žalobkyně. Soud proto neshledal žalobu v části o zaplacení 575.000,- Kč důvodnou. Zbývající uplatněný nárok ve výši 15.000,- Kč (náklady oprávněného v exekučním řízení) soud zamítl „pro tentokrát“, neboť žalobkyni, ačkoli tuto částku poukázala soudní exekutorce, škoda nevznikla, neboť o její platební povinnosti dosud nebylo pravomocně rozhodnuto.

K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 3. 2007, č.j. 35 Co 550/2006-126, rozsudek obvodního soudu v napadeném zamítavém výroku změnil tak, že žalovanému uložil zaplatit žalobkyni 583.899,50 Kč s příslušenstvím, ve zbývajícím napadené části jej potvrdil a uložil žalovanému nahradit žalobkyni náklady řízení před soudem prvního stupně a řízení odvolacího. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu, jak byl zjištěn soudem prvního stupně, avšak doplnil (resp. zopakoval) některé důkazy. Ztotožnil se s jeho závěry, že žalovaný porušil svou povinnost tím, že zmeškal lhůtu pro podání dovolání a že „zaplacením částky 590.000,- Kč vznikla žalobkyni škoda“. Za nesprávný považoval závěr, že nelze řešit otázku příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním žalovaného a vznikem škody žalobkyni s ohledem na skutečnost, že nelze předjímat rozhodnutí Nejvyššího soudu o podaném dovolání a znovu tak zkoumat existenci nároku Š. s.r.o. proti žalobkyni, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto. Podle odvolacího soudu při posouzení, zda v projednávané věci je dána příčinná souvislost, je nezbytné se zabývat otázkou, zda by (včas podané) dovolání vedlo ke zrušení rozsudku odvolacího soudu a dále zda by žalobkyně byla v následném řízení úspěšná. Odvolací soud má (na rozdíl od soudu prvního stupně) za to, že v předchozím řízení byl nárok Š. s.r.o. posouzen po právní stránce nesprávně. Jestliže žalobkyně vystavila plnou moc pro svého syna až 14. 8. 1998, nemohla být předložena při uzavírání smlouvy, a tudíž M. R. za žalobkyni jednal sám bez plné moci a z tohoto jednání byl tedy sám zavázán. Ke schválení jeho jednání žalobkyní následně udělenou plnou mocí však dojít nemohlo, neboť ustanovení § 33 odst. 3 obč. zák. vylučuje dodatečné schválení učiněného právního úkonu, pokud osoba, se kterou bylo jednáno, o nedostatku plné moci věděla. Ze skutečnosti, že M. R. byl v leasingové smlouvě ze dne 13. 8. 1998 uveden jako zplnomocněný zástupce žalobkyně a že předmětná plná moc byla vystavena až 14. 8. 1998, odvolací soud vyvodil, že leasingový pronajímatel musel o nedostatku plné moci vědět. Žalobkyně tak nebyla ve sporu pasivně legitimována a žaloba měla být zamítnuta. Z toho vyplývá, že je dána příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti žalovaným a vznikem škody žalobkyni. Odvolací soud shledal žalobu důvodnou co do částky 583.899,50 Kč; z jeho úvah vyplynulo, že část zálohy, jež byla žalobkyní složena na náklady exekuce, jí již byla pojišťovnou uhrazena jako pojistné plnění.

Proti rozsudku odvolacího soudu, a to do měnícího výroku ve věci samé a do výroku o nákladech řízení, podal žalovaný dovolání, jež považuje za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“), a odvolacímu soudu vytýká, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.] a že vychází ze skutkového zjištění, které podle obsahu spisu nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241a odst. 3 o.s.ř.). Dovolatel považuje za nesprávné posouzení příčinné souvislosti mezi deliktem a škodou. Odvolací soud pochybil v tom, že jako předběžnou otázku nezkoumal, zda by dovolání žalobkyně v předchozí věci vedlo ke zrušení pravomocného rozsudku a zda by žalobkyně byla v dalším řízení úspěšná, nýbrž se zabýval tím, zda „je (byl) vůbec dán nárok leasingové společnosti proti žalobkyni“, tj. zda žalobkyně byla v uvedeném řízení pasivně legitimována. Dovolatel dále odvolacímu soudu vytýká, že jeho skutkový závěr, že „při uzavírání leasingové smlouvy pronajímatel auta musel o nedostatku plné moci (u M. R.) vědět“, nemá oporu v žádném z důkazů provedených soudem prvního stupně nebo odvolacím soudem. Ohledně vědomosti či nevědomosti účastníků leasingové smlouvy o uvedeném nedostatku plné moci totiž nebylo v řízení nic tvrzeno ani prokazováno. Z těchto důvodů dovolatel navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), který má právnické vzdělání [§ 241 odst. 2 písm. a) o.s.ř.], a po projednání věci postupem podle § 242 o.s.ř. dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., je i opodstatněné.

Nesprávné právní posouzení věci, které je dovolatelem rozsudku odvolacího soudu vytýkáno, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikoval. Dovolací soud je přitom vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatel po obsahové stránce vymezil (§ 242 odst. 3 o.s.ř.).

Odpovědnost za škodu způsobenou advokátem v souvislosti s výkonem advokacie, jak má na mysli ustanovení § 24 odst. 1 zákona o advokacii, je odpovědností objektivní (bez ohledu na zavinění), založenou na současném splnění tří předpokladů, jimiž jsou porušení právní povinnosti advokáta při výkonu advokacie, vznik škody a příčinná souvislost (vztah příčiny a následku) mezi nimi. Protiprávní úkon advokáta nemusí být jedinou příčinou vzniku škody, stačí, je-li jen jednou z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, jenž má být odškodněn, a to příčinou podstatnou. Přitom je rozhodující, zda – nebýt škodné události – by ke škodě nedošlo, nebo naopak zda by škodlivý následek nastal i bez této skutečnosti. Z tohoto důvodu při posuzování, zda je dána příčinná souvislost mezi pochybením advokáta spočívajícím v nepodání dovolání a vznikem škody na straně jeho klienta, je třeba jako předběžnou otázku zkoumat, zda by při řádném postupu advokáta jeho klient u odvolacího soudu a v následném řízení uspěl, a tedy zda byl pochybením advokáta zbaven možnosti zvrátit pro něj nepříznivé rozhodnutí (srov. rozhodnutí publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1986, pod č. 13, případně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 25 Cdo 886/2004, nebo rozsudek ze dne 20. 6. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1515/2007, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí NS, pod C 5247). Za situace, kdy pochybení advokáta spočívá v nepodání dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, musí tedy být předběžně posouzen výsledek dovolacího řízení a případného řízení následujícího po zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí. Tomu nebrání ani skutečnost, že o dovolání podaném proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu přísluší rozhodovat výlučně dovolacímu soudu; zde totiž nejde o dovolací přezkum, jehož předpokladem je právě podané dovolání, nýbrž o řešení předběžné otázky v rámci sporu o náhradu škody proti advokátovi (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2213/2005, publikované v Souboru civilních rozhodnutí NS, pod C 5244).

Dovolatel brojí proti skutkovému závěru, že při uzavírání leasingové smlouvy dne 13. 8. 1998 leasingová společnost musela vědět o nedostatku plné moci u M. R.. Tento závěr odvolací soud vyvozuje ze skutečnosti, že M. R. byl v leasingové smlouvě uveden jako zplnomocněný zástupce žalobkyně, avšak plná moc opravňující jej k uzavření této smlouvy je datována 14. 8. 1998.

Z pouhé skutečnosti, že písemná plná moc pro M. R. k uzavření leasingové smlouvy byla žalobkyní vyhotovena až dne 14. 8. 1998, však nelze usuzovat, že M. R. nebyl oprávněn leasingovou smlouvu uzavřít, a tím méně, že leasingová společnost to dne 13. 8. 1998 musela vědět. Dovolatelem zpochybněný závěr přitom nevyplývá ani z jiných důkazů provedených soudem prvního stupně nebo odvolacím soudem. Lze též poznamenat, že odvolací soud důsledně nerozlišil oprávnění jednat jménem zmocnitele (které má nepochybně na mysli ustanovení § 33 odst. 3 obč. zák.) a plnou moc jakožto písemné osvědčení existence uvedeného oprávnění (jehož existence není nezbytným předpokladem možnosti dodatečného schválení právního úkonu zmocnitelem).

Z uvedeného plyne, že dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o.s.ř. je naplněn.

Nejvyšší soud proto rozsudek odvolacího soudu v měnícím výroku ve věci samé a v závislém výroku o nákladech řízení zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.) a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Imise \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Neplatnost právního úkonu](#)
- [Ochrana přírody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odůvodnění rozhodnutí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Změna rozsahu péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda](#)
- [Exekuce](#)
- [Zkušební doba](#)
- [Vypořádací podíl](#)
- [Popření pohledávky](#)